

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Lausuntopyyntö 25.1.2023

Diaarinumero 87/03.04.04.04.10/2023

LAUSUNTO TÄYTÄNTÖÖNPANOKIELTOA KOSKEVAAN HAKEMUKSEEN

Haapajärven kaupunki katsoo seuraavin perustein, että täytäntöönpanokieltoa koskeva hakemus on ensisijaisesti jätettävä tutkimatta ja toissijaisesti hylättävä perusteettomana.

1. Valituksen kohteena oleva päätös ei ole valituskelpoinen

Valituksen kohteena olevalla Haapajärven kaupunginvaltuuston päätöksellä 12.12.2022 § 72 kaupunginvaltuusto on päättänyt niistä *periaatteista*, millä tavalla kaupunki tuottaa 1.6.2023 alkaen järjestämisvastuun kuuluvat ympäristöpalvelut. Päätöksellä lopullinen päätöksenteko on delegoitu kaupunginhallitukselle, joka tekee jäljempänä kohdassa 2 mainittujen valmisteluvaiheiden jälkeen lopulliset päätökset asiaa koskevasta yhteistoimintasopimuksesta. Päätöksessä on siten kysymys lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 §:n tarkoittamasta valmistelua koskevasta päätöksestä, joka ei ole valituskelpoinen. Asia ilmenee myös päätöksen valitusosoituksesta. Näin ollen Pyhäjärven kaupungin valitus sekä siihen liittyvä täytäntöönpanokieltoa koskeva vaatimus on jätettävä tutkimatta.

Haapajärven kaupunginhallitus ei ole tehnyt vielä lopullista valituskelpoista päätöstä itse asiasta eikä siten luonnollisesti myöskään päätöstä kaupunginvaltuuston päätöksen 12.12.2022 § 72 täytäntöönpanosta.

2. Valituksen hyväksymiselle ei ole perusteita

Haapajärven kaupunginvaltuuston päätös 12.12.2022 § 72 ympäristöpalvelujen yhteistoimintasopimuksesta on tehty kuntalain ja kaupungin hallintosäännön mukaisesti. Päätöksellä Haapajärven kaupunki on omalta osaltaan päättänyt kunnallisen itsehallinnon periaatteen mukaisesti, että Haapajärven kaupunki voi tehdä yhteistoimintasopimuksen ympäristöpalveluista naapurikuntien kanssa. Toisin sanoen kaupunginvaltuusto on tehnyt periaatteellisen päätöksen siitä, millä kuntalain 49 §:n mukaisella tavalla se tuottaa jatkossa ympäristöpalvelut.

Yhteistoimintasopimuksen mukaisen ympäristöpalvelujen yhteistoiminnan alkaminen vaatii muiden sopimuskuntien itsenäiset päätökset yhteistoimintasopimuksen hyväksymisestä sekä peruspalvelukuntayhtymä Selänteen päätökset ympäristöpalvelujen toiminnan ja henkilökunnan siirtymisestä liikkeenluovutuksella vastuukunnalle.

Haapajärven kaupunginvaltuuston päätöksellä ei siis ole voitu yksipuolisesti ja sitovasti päättää sopimuskuntien tai peruspalvelukuntayhtymä Selänteen puolesta yhteistoiminnasta ympäristöpalveluista. Yhteistoiminnan alkaminen vaatii kunkin osapuolen itsenäiset päätökset ja varsinaisen yhteistoimintasopimuksen tekemisen, josta päättää edellä selvitetysti Haapajärven kaupungin osalta kaupunginhallitus.

Haapajärven kaupunki ei ole päättänyt eikä sen ole tarvinnut päättää kuntayhtymästä eroamisesta, koska eri osapuolten itsenäisesti tekemät päätökset ympäristöpalveluiden tuottamistavasta mahdollisesti johtavat tilanteeseen, jossa kuntayhtymän toiminta on siirtynyt pois ja kuntayhtymä tulee sen vuoksi purkaa. Kuntayhtymän purkamisprosessi on oma asiakokonaisuutensa ja se toteutetaan tarvittaessa kuntalain ja kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti. Käsillä olevassa asiassa ei ole lainkaan kysymys yksittäisen jäsenen eroamisesta kuntayhtymästä, mitä Pyhäjärven kaupungin valitus koskee.

Kuntayhtymän jäsenkunnat päättävät itsenäisesti osallistumisestaan kuntayhtymän toimintaan ja kuntayhtymä purkautuu jäsenkuntien valtuustojen päätöksillä. Harjula-Prättälä: Kuntalaki – tausta ja tulkinnat (2015) mukaan, jos ainoastaan yksi kunta on halukas jatkamaan kuntayhtymän toimintaa, niin se joutuu tyytymään muiden tahtoon ja kuntayhtymä purkautuu. Kolme neljästä peruspalvelukuntayhtymä Selänteen jäsenkunnasta on päättänyt järjestää kuntayhtymän palvelut kuntayhtymän ulkopuolella, jolloin kuntayhtymä purkautuu kuntalain ja kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti.

Haapajärven kaupungin näkemyksen mukaan Pyhäjärven kaupunki ei ole asianosainen valituksenalaisessa päätöksessä, koska päätöstä ei ole kohdistettu Pyhäjärven kaupunkiin eikä päätös vaikuta Pyhäjärven kaupungin oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun välittömästi.

Haapajärven kaupungin näkemyksen mukaan täytäntöönpanokieltoa koskevassa hakemuksessa esitetään virheellisiä väittämiä, joista Haapajärven kaupunki lausuu seuraavaa.

1. Tulevaa yhteistoimintamallia ovat kevästä 2022 alkaen valmistelleet kaikki peruspalvelukuntayhtymä Selänteen jäsenkunnat ja vaihtoehtoina ovat olleet kuntayhtymän toiminnan jatkaminen sekä vastuukuntamalli. Kolme neljästä jäsenkunnasta ovat sittemmin päättäneet, että yhteistoiminta järjestetään vastuukuntamallilla. Päätöstä on valmisteltu laajapohjaisesti kuntien yhteistyönä eikä valmistelu ole siten ollut puutteellista. Kuntayhtymän käytössä olevien ohjelmistojen lisenssit ovat siirrettävissä vastuukunnalle ilman huomattavia lisäkustannuksia, koska ohjelmistoja käytetään samojen kuntien aikaisemmin harjoittamaan toimintaan. Ohjelmistojen siirtomahdollisuus selvitetty ohjelmistojen toimittajilta. Yhteistoimintasopimuksessa on sovittu vahingonkorvausvastuusta samalla tavalla kuin kuntalaisissa määrätään kuntayhtymän vahingonkorvausvastuusta. Yhteistoimintasopimuksessa on määritelty myös menojen ja tulojen määräytymisperusteet ja niiden jakautuminen sopijakuntien kesken.
2. Yhteistoimintasopimusta koskevan päätöksen täytäntöönpano tapahtuu vasta kuntayhtymän liikkeenluovutus päätöksen ja yhteistoimintasopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, joten valituksen alainen päätös ei ole kuntayhtymän perussopimuksen ja kuntalain vastainen.
3. Valituksen alainen päätös ei aiheuta mitään toimenpiteitä mitä ei voisi peruttaa, jos liikkeenluovutusta ei tapahdu.

Edellä olevin perustein valituksen hyväksymiselle ei ole perusteita, joten myöskään täytäntöönpanokiellolle ei ole perusteita. Täytäntöönpanokieltoa koskeva valitus on hylättävä.

Haapajärven kaupunki tulee lisäksi antamaan lausuntopyyntönsä mukaisesti lausunnon valituksen johdosta 25.2.2023 mennessä.